

Čína

Číňané nejsou čistí. Místo aby se po velké straně umyli, osuší se jenom papírem...¹⁾

Čína je fascinující země, kde se setkává starobylá civilizace světa s futuristickými megapolemi a pulzující ekonomikou. Cestovatel tu může zažít vše - od rušných ulic Pekingů přes klidné chrámy v horách až po divoké tibetské pláně.

Podnebí a kdy cestovat

Čína je obrovská země a jednotlivé oblasti mají velmi odlišné klima. Většina území Číny se nachází v mírném nebo subtropickém podnebném pásmu. Jižní oblasti leží v tropech a hory na západě země mají vysokohorské podnebí. Čím více na sever, tím více má čínské podnebí kontinentální charakter. V severní oblasti, včetně hlavního města Pekingů, stoupají letní teploty přes třicítku. Zima je tu pak velmi chladná. Ve střední Číně, kde leží například Šanghaj, je klima stále vnitrozemské, ale už mírnější. Na jihu země už se projevuje vliv oceánu. Léto je tu horké a zima mírná. Pobřežní oblasti jsou mnohem vlhčí než zbytek země. Nejvíce srážek se v Číně vyskytuje v letních měsících. Přinášejí je do země letní monzuny od východu a jihovýchodu. Směrem do vnitrozemí srážky ubývají. V létě se také může na čínském pobřeží objevit tajfun.

Kdy jet? Nejlepší období je jaro (duben–květen) a podzim (září–říjen). V létě počítejte s vedry a tajfuny na JV pobřeží, v zimě je sever mrazivý a západ vysokohorský.

Praktické tipy pro cestovatele

- **Víza:** Turistická víza vyřizujte předem; vyplatí se rezerva min. 2 týdny.
- **Doprava:** Vysokorychlostní vlaky (CRH) jsou rychlé, spolehlivé a pohodlné; na delší trasy zvažte noční lůžkové vlaky. Vnitrostátní lety pokrývají velké vzdálenosti.
- **Placení:** WeChat Pay/Alipay jsou všudypřítomné; hodí se čínská SIM (eSIM).
- **Jazyk:** Mimo velká města se angličtinou nedomluvíte - pár frází čínsky pomůže.
- **Jídlo:** Na severu knedlíčky a pšeničné nudle, na jihu rýže a mořské plody; vybírejte stánky s frontou místních.
- **Etiketa:** V chrámech buďte tiší, nefotografujte bez dovolení mnišky/mnichy; darované vizitky si prohlédněte, nezastrkujte hned do kapsy.

Politické vtipy v Číně

O výrobě oceli (Velký skok vpřed). *Vtip kritizuje šílené kvóty na výrobu oceli, které vedly k tomu, že lidé roztavovali své nástroje a nářadí, čímž si pod sebou podřezali větev a způsobili následný hladomor.*

Stranický funkcionář přijede na venkov kontrolovat domácí pec na výrobu oceli. Vesničané mu hrdě ukazují hromadu ztvrdlého, nepotřebného šrotu.

„Soudruhu, splnili jsme kvótu! Vyrobili jsme 50 kilogramů kvalitní oceli!“

Funkcionář je pochválen, ale pak se podívá na vedlejší hromadu a ptá se: „A co je tohle?“

„To, soudruhu, jsou pluhy, motyky a rýče, které jsme roztavili, abychom splnili váš plán.“

O vrabcích (Velký skok vpřed). *Tento vtip ukazuje katastrofální důsledky nepromyšlených zásahů do ekosystému, které režim provedl v rámci iracionálních kampaní.*

Po kampani na vyhubení vrabců (jako škůdců požírajících úrodu) se sejdou dva staří sedláci.

„Tak co, sousede, máte letos větší úrodu, teď když není žádný vrabec?“

„Bohužel, sklizeň je horší. Vrabci sice žrali zrní, ale také jedli hmyz. Teď máme hejna kobylek, která sežrala všechno.“

O studiu děl Mao Cetunga (Kulturní revoluce). *Vtip zachycuje paranoidní atmosféru Kulturní revoluce, kde i nejintimnější a nejnevinnější lidské city (láska k vlastnímu dítěti) musely ustoupit absolutní loajalitě vůči režimu a jeho vůdci.*

V továrně je svolána schůze ke kritice a sebekritice. Představen je mladý dělník.

„Soudruzí, obviňuji se. Místo abych po práci studoval Rudou knížku citátů předsedy Maa, šel jsem domů a hrál si se svým malým synem.“

Předseda schůze jej přeruší: „A co jste mu říkal, když jste si s ním hrál?“

„No... říkal jsem mu, že ho mám rád.“

Sál ztichne. Předseda se na něj podívá přísně: „A neřekl jste mu náhodou, že ho máte rád více než předsedu Maa?“

O revoluční opeře (Kulturní revoluce). *Absurdita dosahuje vrcholu, když se historická kritika tyrana stane podezřelou, protože její popis se nápadně podobá praktikám právě probíhající Kulturní revoluce.*

Skupina Rudých gard vyslýchá starého profesora dějepisu.

„Přiznejte se! Učil jste své studenty o císařích a feudálech! To je buržoazní jed!“

Profesor se brání: „Soudruzí, já jsem jen říkal, že císař Qin Shi Huang byl tyran, který páčil knihy a pohřbíval učence zaživa!“

Velitel gard se na něj podívá zmateně: „A to jste říkal jako odsouzeníhodný příklad, nebo jako revoluční návod?“

O třídním původu (Kulturní revoluce). *Vtip ironizuje posedlost režimu třídním původem („špatné“ krevní linie), který determinoval celý život člověka a byl důležitější než cokoli jiného, dokonce i než lidské vztahy. Návrh „vyměnit si rodiče“ je absurdní, ale dokonale zapadá do pokřivené logiky systému.*

Přijde muž na úřad, aby získal povolení k sňatku. Úředník se ptá: „Jaký je váš třídní původ?“

„Dělník,“ odpoví muž hrdě.

„A původ vaší nastávající?“

„Intelligence.“

Úředník zavrtí hlavou: „To nepůjde. Příliš velký rozdíl.“

Muž se zamyslí a řekne: „A co kdybychom si vyměnili rodiče?“

Vtip o Čang Čchun-čchiaovi (Zhang Chunqiao) a dělnických právech. *Satira na ideologickou paranoiu a rigidní kolektivismus.*

Verze 1: Čang Čchun-čchiao jde kolem továrny a vidí dělnici, jak si na zeď čmárá nápis: „Čang Čchun-čchiao je hlupák!“ Rychle ji zastaví a říká: „Soudružko, to je strašná chyba! Musíte napsat: **My** si myslíme, že Čang Čchun-čchiao je hlupák.“ Jedině tak to bude správně z hlediska kolektivního ducha!“

Verze 2: Dělník je zatčen za to, že napsal na zeď „Čang Čchun-čchiao je hlupák“. Při výslechu se ho vyšetřovatel ptá: „Proč jsi to napsal? Kdo je tvůj spoluviník?“ Dělník odpoví: „Sám jsem to vymyslel. Nemám žádné spoluviníky.“ Vyšetřovatel na to: „Lžeš! Jednotlivec nic nezmůže. Za každým činem musí být kolektivní vůle! Přiznej se, kdo s tebou byl ve spiknutí?“

Vtip o Wang Chung-wenovi (Wang Hongwen) a jeho kariéře. *Kritika nekompetentního rychlého vzestupu během Kulturní revoluce.*

Wang Chung-wen, tovární dělník, který byl během Kulturní revoluce rychle povýšen do nejvyšších funkcí, se chlubí svým přátelům: „Má kariéra je jako let raketou!“ Jeden z posluchačů se naivně zeptá: „A co až ti dojde palivo?“

Ťiang Čching. Otázka: „Proč má soudružka Ťiang Čching tak ráda revoluci?“ Odpověď: „Protože každá revoluce ji přivedla k novému manželovi!“

O Maově „věčném vedení“. *Ironie po Maově smrti.* „Předseda Mao není mrtev. On jen přešel z vedení země na vedení počasí – proto máme tolik bouří.“

Úředník z Pekingu přijede na inspekci do družstva v odlehlé oblasti. Ptá se místního staršího pastevece: „Soudruhu, kolik máte ovcí?“ Pastervec odpoví: „Nevím přesně, kolem pěti set.“ Úředník se zhrozí: „To je nepřípustné! Jak můžete řídit výrobu bez přesných čísel? Okamžitě je musíte spočítat!“ Pastervec se na chvíli zamyslí a pak řekne: „Dobře. Pošlu je vám je všechny jednu po druhé přes ten kopec. Vy je tam můžete počítat.“

Tibetský vtip o Maovi. *Vyprávěný v Lhase v 80. letech.* Otázka: „Jaký je rozdíl mezi Buddhovo učením a učením předsedy Maa?“ Odpověď: „Buddha učí, že je třeba projít mnoha zrozeními, než dosáhneme ráje. Předseda Mao nám ukázal, že ráj můžeme mít hned – jen musíme mít jeho stranickou knížku.“

Ujgurský vtip o socialistickém ráji. *Sin-ťiang, 90. léta.* „Říkali nám, že když přijde komunismus, bude všechno zdarma – jídlo, oblečení, bydlení. A opravdu to byla pravda: jídlo bylo zdarma, protože žádné nebylo; oblečení bylo zdarma, protože všichni jsme chodili v hadrech; a bydlení bylo zdarma, protože jsme bydleli společně v jedné místnosti.“

Mongolský vtip o kulturní revoluci. *Vnitřní Mongolsko.* Otázka: „Co je to kulturní revoluce?“ Odpověď: „Když se do tvé jurty nastěhuje čtyřicet mladých čínských rudých gardistů a začnou tě učit, že kultura začíná až od nich.“

Vtipy o Tibetu

Téma Tibetu je velmi citlivé a z pohledu tibetské kultury a historie velmi bolestivé. Vtipy, které by tuto situaci reflektovaly z jejich perspektivy, nejsou vtipy v pravém slova smyslu, ale spíše hořké, satirické komentáře na adresu čínské propagandy. Často pracují s absurditou čínského narativu.

Vtip o „osvobození“. *Zveličení „imperialistické hrozby“ jako ospravedlnění okupace.* Čínský důstojník přijede do tibetské vesnice a svolá místní. „Soudruzi Tibeťané, gratuluji vám! Byli jste mírově osvobozeni od feudálních pánů a zahraničních imperialistů!“ Jeden starý Tibeťan se zvedne a opatrně se zeptá: „Promiňte, ale... my jsme tady žádné imperialisty neviděli. Kdy vlastně přijeli?“ Důstojník se na něj usměje: „To je právě to geniální! My jsme vás osvobodili dřív, než vůbec stačili přijet!“

Vtip o rozvoji a pokroku. *Materiální „pokrok“ vs. ztráta svobody a kultury.* Čínský úředník ukazuje novinářům moderní železnici vedoucí přes Tibet. „Vidíte tento úžasný pokrok? Toto je dárek naší vlády tibetskému lidu! Před námi tu byla jen zaostalost.“ Jeden novinář se zeptá místního pastevce: „A co vy? Těšíte se z tohoto pokroku?“ Pastervec odpoví: „No... je to zvláštní. Můj otec a děd žili svobodně se svými jaky na pláních. Já teď v továrně montuji baterky do svítilen, které svítí na sochu předsedy Maa v naší vesnici. Úředník má pravdu. Je to opravdu jiný druh pokroku.“

Vtip o kulturní revoluci. *Odolnost tibetské identity i pod tlakem asimilace.* Skupina Rudých gard vtrhne do kláštera. Jeden mnich se je snaží zastavit. „Prosím, tato socha Buddhy je stará přes tisíc let!“ Velitel gard ho odstrčí: „Právě proto! Je to feudální relikv. My vám přinášíme novou, moderní kulturu!“ Za pár let přijede do kláštera čínský turista a ptá se mnicha: „Je pravda, že jste tu za Kulturní revoluce přišli o všechny poklady?“ Mnich povzdychne: „Skoro o všechny. Podařilo se nám zachránit jen jednu, velmi starou relikvii.“ Turista je nadšený: „A kterou? Sochu? Rukopis?“ Mnich se trpce usměje: „Ne. Naučili jsme se jednu novou, moderní kulturu: jak před okupanty úspěšně lhát.“

Zajímavosti

- [Cesta do Tibetu v roce 1993](#)
- [Tibetské pohádky](#)
- [Postřehy cestovatelů](#)
- John F. Fairbank *Dějiny Číny*. [stáhnout/download](#)
- Tibetský buddhismus (První misionáři v Tibetu, Lamaismus - hrozivá podoba tibetského buddhismu?, Hledání pokladů ztracené Šangri-la, „Hollywoodský“ buddhismus - nové podoby starého náboženství) [ZDE](#)

TIBET - Zajímavosti

Víte, že...?

- nejposvátnější hora Amda je 6282 m vysoká Amňe Mačhen, kolem které podobně jako kolem posvátné hory Kailás Tibeťané vykonávají posvátné poutě.
- tibetský buddhistický růženec thengwa má 108 kuliček.

- od 10. srpna 1959 platí v Tibetu pouze čínské peníze, které nahradily tradiční tibetské peníze.
- patronem medicíny v Tibetu je Sanggjä Mänlha (buddha-léčitel).
- čínský název Tibetu je Si-cang, v anglickém přepisu Xizang.
- Tibeťané říkají vonným tyčinkám pö.
- dnes se ve světě chová pět plemen tibetských psů, nejznámější s nich jsou Lhasa Apso, tibetský terriér a tibetská doga (mastif).
- středisko tibetského bönu v exilu je v indické Dolandži.
- v Tibetu rostou asi nejsladší meruňky.
- tibetský ministr, ve starém Tibetu i dnes v exilu, má titul kalön.
- podle starých kronik je za zakladatele bönu považován Šenrab Miwo.
- hlavní učení školy Gelug tibetského buddhismu, sestávající z ucelené soustavy meditací, cvičení a obřadů, se nazývá lamrim čenmo (doslova velké stupně cesty).
- dřevěné konstrukci na hlavě ženy pro upevnění účesu ve starém Tibetu se říká padug.
- univerzální tibetský pozdrav je taši dele.
- hlavní učení školy Kagjü tibetského buddhismu, sestávající z ucelené soustavy meditací, cvičení a obřadů, se nazývá čhagčhen, sanskrtsky mahámudra (doslova velká pečeť, velká smlouva).
- s'-čchuansko-tibetská silnice spojující Lhasu s Čcheng-tu měří 2100 km, její severní varianta je o 300 km delší.
- doring je kamenná stéla s významnými nápisy a texty tibetské historie, nejznámější stojí před chrámem Džókhang ve Lhasě, pochází z roku 822 a obsahuje text čínsko-tibetské mírové smlouvy z let 821 - 822.
- sedmitisícovka Ňänčhen Thangla (7088 m) leží asi 120 km severozápadně od Lhasy, poblíž jezera Namccho.
- železnicí v Tibetu je 815 km dlouhá trať spojující Si-ning s Kermem a pak železnice z Golmudu do Lhasy
- k oblíbeným pochoutkám Tibeťanů patří jogurt žo.
- jedinou osmitisícovkou, která celá leží v Tibetu, je 8013 m vysoká Šiša
- Pangma.
- titul lama je vyhrazen pouze vzdělaným a vysoce postaveným mnichům.
- jediné mezinárodní letecké spojení má Lhasa s nepálským hlavním městem
- Káthmándú.
- v Ngari, v západním Tibetu, je možné i dnes potkat stáda divokých oslů kjangů (Eguus kiang).
- jediná zlatá mince, která byla v Tibetu vydána, je 20 sang z let 1918 - 1921.
- Mince byla ražena v mincovně Serkhang (doslova zlatý dům) u Norbulingky ve Lhasě.
- hlavní učení školy Sakja tibetského buddhismu, sestávající z ucelené soustavy meditací, cvičení a obřadů, se nazývá lamdä (doslova cesta a ovoce této cesty).
- malá schránka pro uschovávání nejcennějších buddhistických předmětů a drobností, kterou Tibeťané nosí buď na krku nebo u pasu, se nazývá gau.
- velmi oblíbeným jídlem Tibeťanů je sušený tvaroh čhura, vyráběný zejména z jačího mléka.
- oblíbenou hrou starších Tibeťanů je šo - obdoba naší hry v kostky. Hraje se dvěma kostkami, 64 mušličkami a třemi sadami různých mincí po devíti kusech na speciální kožené podložce.
- klášter Däpung ležící na okraji Lhasy byl před rokem 1959 s více než deseti tisíci mnichy považován za **největší klášter na světě**.
- Tibeťané používají pro samici jako zvláštní jméno - di.
- první a zatím jedinou učebnici tibetštiny v češtině sepsal v 50. letech Pavel Poucha.
- rozměrově největší tibetská bankovka 100 sang, která byla vydávána v letech 1937 - 1959, měla rozměry 21,5 x 13,8 cm.
- **Lhasa**, hlavní město Tibetu, leží na stejné (třicáté) rovnoběžce jako egyptská Káhira.
- největším distributorem anglicky psaných knih o Tibetu a tibetském buddhismu je londýnské vydavatelství Wisdom Books Publication.
- první překlad Tibetské knihy mrtvých do západního jazyka provedl v roce 1927 Dr. Ewens-Wenz

- ve spolupráci se sikkimským lamou Kazi Dawa Samdubem
- prvním vědomě inkarnovaným lamou v Tibetu byl karmapa, hlava tibetské školy Karma Kagjü, který tak založil instituci převtělců, v zahraničí známou zejména z linie dalajlamů.
 - v Rusku žijí tři národy, které vyznávají tibetský buddhismus: Tuvinci na Sibiři, Burjati u Bajkalu a Kalmyci u Kaspického moře.
 - díky internetu je i u nás možno poslouchat zpravodajství v tibetštině - Hlas Tibetu (www.vot.org) a Hlas Ameriky (www.voa.gov/programs/audio/realaudio/) vysílají denně v real-audio formátu.
 - pravděpodobně první Evropan, který Tibet navštívil, je italský františkán českého původu Odorico da Pordenone, zvaný též bratr Oldřich, Čech z Furlánska, který jako papežský nuncius pobýval v letech 1316- 1330 v Číně.
 - tibetský vysokohorský ječmen, z kterého se vyrábí campa, roste až do nadmořské výšky 4600 m.
 - největší komunita Tibeťanů v Evropě žije ve švýcarském Rikonu.
 - za nejvýše položené jezero v Tibetu je považováno jezero Nganglha Ringccho, ležící v západním Tibetu v nadmořské výšce 4748 m n.m.
 - posvátná hora Kailás [tibetsky Gang Rinpoche], nacházející se v západním Tibetu, je nejposvátnější horou Asie. Je poutním místem pro džinisty, hinduisty, buddhisty a také bönisty.
 - tibetský národní kámen je tyrkys ju, který Tibeťanky i Tibeťané rádi a často nosí.
 - sídelním klášteřem mnichů školy Gjütö, kteří v březnu v Praze vytvářeli pískovou mandalu, je Ramoche, starobylý klášter v centru Lhasy.
 - tradiční tibetské buddhistické knihy peča nejsou vázáné; volné listy obdélníkového tvaru se jen skládají na sebe, ukládají se mezi dřevěné desky a zabalí se do látky.
 - Tibeťané často dávají svým dětem jména, která vyjadřují lidské vlastnosti (např. Džigme - nebojácný, Cchering - dlouhověký, Ješe - moudrost, moudrý)
 - nebo jsou inspirováni přírodou (např. Ňima - slunce, Dawa - měsíc, Sengge - lev) a také samozřejmě buddhismem (např. Norbu - klenot, Dolma - ochránkyně u nás známá pod jménem Tára, Čhögjal - král dharmy). Např. jméno jedenáctého pančhenlamy Gendün Čhökji Ňimy je možné poeticky přeložit jako Slunce dharmy a sanghy.
 - v Samjā se nachází **první buddhistický klášter v Tibetu**, který byl založen roku 749 indickým učencem Padmasambhavou, Tibeťany nazývaným Guru Rinpoche.
 - nejoblíbenějším tibetským alkoholem je čang, který si Tibeťané vyrábějí doma nejčastěji z ječmene, a připomíná náš burčák.
 - přibližně 150 km severozápadně od Lhasy leží ve výšce 4718 m n.m. jedno z největších a nejznámějších tibetských jezer Namccho, Nebeské jezero, které má rozlohu 2207 čtverečných kilometrů.
 - panda velká (Ailuropoda melanoleuca), jedno z nejpřísněji chráněných zvířat na světě, žije pouze v Khamu, na historickém území východního Tibetu, dnes připojeném k čínským provinciím S'-čchuan a Jün-nan.
 - **první tibetské poštovní známky** byly vydány tibetskou vládou až v prosinci 1912 a vytištěny ve Lhasě, do prodeje se dostaly začátkem roku 1913. Celkem bylo vytištěno 6 známek na šedém papíře s hodnotou 2 1/2 kar, 5 kar, 7 1/2 kar, žogang, 1 tamka a 1 sang.
 - **tibetským národním jídlem** je campa, mouka, která se mele z praženého tibetského ječmene. Po smíchání s čajem a přidání másla vznikne kaše, která tvoří základní potravu Tibeťanů.
 - **tibetské písmo** vytvořil v 7. století, v době panování krále Songcän Gampa, tibetský učenec Thönmi Sambhóta na základě indického písma dévanágarí.
 - **v Tibetu pramení většina velkých řek centrální, jižní a jihovýchodní Asie.** V západním Tibetu u posvátné hory Kailás pramení Brahmaputra, Indus, Satladž a Karnálí, na severovýchodě Chuang-che a Jang-c'-ťjang a ve východním Tibetu Mekong, Salwin a Irawady.

Tibetská jídla Tibet-prodej

Mimořádné cestovatelské zajímavosti podle provincií/oblastí

Níže vždy 1-2 cestovatelské tipy - věci, které jinde nezažijete.

Peking / Beijing (北京 - Běijīng)

1. Podzemní „protiletecké město“ (人民防空工事 - Rénmín Fángkōng Gōngshì)

Zapomeňte na obvyklé turistické trasy. Tohle je sestup do časů studené války a maoistické paranoie. Obrovský labyrint chodeb pod centrem Pekingu vznikl v 60. a 70. letech jako úkryt pro statisíce lidí i celé vojenské velitelství v případě jaderného útoku. Procházka úzkými betonovými koridory s dochovanou výzdobou té doby je mrazivý, nezapomenutelný zážitek, který odhalí skrytou vrstvu města.

* **Lokace:** Často v okolí Qianmenu (前门), ulice Xidamochang Hutong (西打磨厂胡同). Hledejte nenápadné vchody. * **Detaily:** Prohlídky bývají součástí balíčků nebo je lze domluvit přes místní agentury. Rezervace nutná. V podzemí je chladno - vezměte si mikinu. * **Doprava:** Metro linka 2, stanice Qianmen (前门站).

2. Ranní taj-či (tchaj-ti) v Chrámu nebes (天坛公园 - Tiāntán Gōngyuán)

Největší kouzlo Chrámu nebes se neodehrává jen pod ikonickými modrými střechami, ale v přilehlém parku brzy po úsvitu. Právě tehdy se Peking probouzí: starší i mladí tu cvičí tchaj-ti (太极拳 - tàijíquán), tančí s vějíři nebo hrají karty. Je to autentický a klidný rituál, který vás vtáhne do rytmu místního života víc než jakákoli organizovaná prohlídka.

* **Lokace:** Chrám nebes (天坛公园), jižní Peking. Vejděte kteroukoli branou a procházejte se parkem. * **Detaily:** Přijďte mezi 6:00 a 8:00. Vstupenka pouze do parku (公园门票 - gōngyuán ménpiào) stačí pro tento zážitek. Respektujte cvičící, klidně tiše pozorujte. * **Doprava:** Metro linka 5, stanice Tiantan East Gate (天坛东门站).

Šanghaj / Shanghai (上海 - Shànghǎi)

1. Art deco „lane houses“ v okrsku Jing'an (静安区 - Jìng'ān Qū)

Mezi mrakodrapy Jing'anu se skrývá poklad: komplexy „longtang“ (弄堂 - lòngtáng), tedy „lane houses“. Elegantní domy z 20. a 30. let 20. století, art deco i typicky šanghajské, jsou dodnes obývané a tvoří intimní síť komunitního života. Procházka těmito uličkami je jako cesta časem: nad hlavou visí prádelní šňůry, z oken voní večeře a staří sousedé sedí na stoličkách a pozorují ruch ulice.

* **Lokace:** Od Nanjing West Road (南京西路) vzhůru do okolních ulic; výborná je oblast kolem Yuyuan Road (愚园路). * **Detaily:** Nejde o turistickou atrakci, ale o živou čtvrť. Buďte ohleduplní a diskrétní.

Fotťte architekturu, ne lidi bez dovolení. * **Doprava:** Metro linka 2 nebo 7, stanice Jing'an Temple (静安寺站).

2. Noční trajekt přes Huangpu (黄浦江 - Huángpǔ Jiāng)

Vyhněte se drahým vyhlídkám a zažijte nejromantičtější pohled na Bund a Pudong. Místní trajekty mezi Puxi a Pudongem nabízejí stejné dechberoucí panorama koloniálního nábřeží a futuristických věží za zlomek ceny. Večer, když se město rozsvítí, je plavba magická. Postůjte na palubě, nechte vítr ve vlasech a dívejte se, jak se před vámi rýsuje sci-fi horizont.

* **Lokace:** Např. z Dongchang Road Ferry Pier (东昌路渡口) v Pudongu na Jinling East Road Ferry Pier (金陵东路渡口) v Puxi. * **Detaily:** Jízdenka stojí pár korun; platba Shanghai Public Transportation Card nebo hotově. Jezdí do pozdních hodin. * **Doprava:** Pro molo v Pudongu: Metro linka 2, stanice Dongchang Road (东昌路站).

Tchien-ťin / Tianjin (天津 - Tiānjīn)

1. Pozůstatky evropských koncesí (租界区 - Zūjiè Qū)

Tchien-ťin je evropský sen uprostřed Číny. Jako otevřený přístav měl britské, francouzské, italské i další koncese, které tu zanechaly úžasné architektonické dědictví. Procházka Italskou čtvrtí (意大利风情区 - Yìdàlì Fēngqíng Qū) s kavárnami a arkádami nebo tichými ulicemi bývalé Francouzské koncese je surreálním zážitkem, kde se Čína mísí s Evropou 19. století.

* **Lokace:** Italská čtvrt leží severně od nádraží. Francouzská koncese je v okolí Jiefang North Road (解放北路). * **Detaily:** Italská čtvrt je zrevitalizovaná a turistictejší - ideální na posezení. Francouzská je klidnější a autentičtější, skvělá na pomalou procházku. * **Doprava:** Pro italskou čtvrt: Metro linka 2, stanice Italian Style Town (意大利风情区站).

2. Goubuli knedlíčky (狗不理包子 - Gǒubùlǐ Bāozi)

Ochutnejte kulinární legendu s humorným názvem „pes si jich nevšímá“ - protože jsou tak dobré, že je ani pes nevyprosí. Goubuli jsou nadýchané dušené knedlíčky plněné šťavnatým vepřovým a vývarem; vršek je jemný a přitom lehce pružný. Ikona místní kuchyně a zážitek sám o sobě.

* **Lokace:** Původní restaurace „Goubuli“ je na Shandong Road (山东路); pobočky najdete po celém městě. * **Detaily:** Ceny jsou vyšší než u pouličních stánků, ale kvalita jistá. Objednávejte „pork stuffed buns“. * **Tip:** Pozor na horkou šťávu uvnitř - nejprve prokousněte, upijte, teprve pak jezte.

Čchung-čching / Chongqing (重庆 - Chóngqìng)

1. Visutý monorail projíždějící domem (穿楼轻轨 - Chuān Lóu Qīngguǐ)

Město na strmých kopcích si vynutilo jednu z nejláznivějších městských tratí světa. Monorail linky 2 se vine mezi mrakodrapy, mosty a - nejkoničtější - přímo **skrze** 13. patro obytného komplexu Liziba

(李子坝轻轨站). Vlak mizí v budově a znovu se vynoří, zatímco pod ním suší prádlo. Jízda po celé lince je nejlevnější a nejzábavnější panoramatická vyjížďka městem.

* **Lokace:** Stanice Liziba (李子坝站) na lince 2. Pod stanicí je vyhlídková plošina s ideálním úhlem na focení. * **Detaily:** Pro výhledy projedte linku 2 celou. Nejlepší světlo bývá pozdě odpoledne. * **Doprava:** Metro linka 2.

2. Noční „hot pot“ na lodi po Jang-c'-ťiang (火锅 - Huǒguō / 长江 - Cháng Jiāng)

Zažijte čchungčingskou ikonu naplno: večerní „hot pot“ na lodi kotvící na Jang-c'-ťiang. Do rudě bublajícího vývaru si namáčíte tenké plátky masa, zeleninu i tofu, a díváte se na noční panorama města rozesetého po strmých březích. Syrový, smyslový a nezapomenutelný podpis tohoto místa.

* **Lokace:** Lodě kotví hlavně v oblasti Chaotianmen (朝天门), u soutoku řek. * **Detaily:** Rezervace se hodí. Pálivost bývá extrémní - objednejte „yuanyang“ (鸳鸯), tedy půl pálivý / půl jemný vývar. * Nejdřív ochutnejte vývar. Pijte k tomu vychlazené pivo Snowflake (雪花啤酒 - Xuěhuā Píjiǔ).

Zvláštní administrativní oblasti (SARs) - dvě duše jednoho národa

Tyto enklávy nejsou „zvláštní“ jen administrativně. Jsou výjimečné svou duší - zrozené z koloniálních paradoxů, obchodních vášní a kulturní alchymie, jaká nemá ve zbytku Číny obdoby. Cestovat sem znamená podniknout cestu časem i prostorem, aniž byste opustili kontinent.

Hongkong (香港 - Xiānggǎng)

Dračí hřbet: kde mrakodrapy splývají s oceánem (龍脊 - Lóng Jǐ)

Zapomeňte na přeplněný Peak Tram. Skutečná duše Hongkongu se neodhaluje z vyhlídky, ale z hřebene hory, který se vine jako páteř bájněho tvora nad jižním pobřežím ostrova. *Dračí hřbet* není pouhý výšlap; je to rituál. S každým stoupáním se městský šum za vašimi zády mění v šepot větru v trávě a zurčení potůčků. A pak to přijde: stanete na hraně. Na jedné straně se pod vámi rozprostírá smaragdové Jihočínské moře bičující zlatavé pláže, na druhé se z oparu zvedá silueta mrakodrapů Centralu. Dokonalá metafora Hongkongu: divoká příroda a hypermoderní civilizace, oddělené jen tenkou linií horského hřebene.

Sestup do rybářské vesničky **Shek O** (石澳 - Shí Ào) je odměnou. Barevné domky, vůně grilovaných mořských plodů, psi vyhřívající se na molu a staří muži u mahjongu v parku. Dejte si pivo v jedné z improvizovaných plážových hospůdek a dívejte se, jak slunce klesá do vody tam, kde končí Čína a začíná celý svět.

- **Lokace:** Autobus č. 9 ze stanice MTR **Shau Kei Wan** do zastávky „To Tei Wan Village“ na Shek O Road. Odtud sledujte značení **Hong Kong Trail - Section 8**.
- **Detaily:** Středně náročný trek, cca 2,5–3 hod. se zastávkami na focení. Ideální začít odpoledne a dojít do Shek O za zlatého světla. Vezměte vodu a pokrývku hlavy - stínu je málo.
- **Historická poznámka:** V roce 2004 označil časopis *Time* Dračí hřbet za nejlepší městskou trekovou trasu v Asii; status country parku pomohl uchovat jeho divokost.

Macao (澳門 - Àomén)

Koloniální čínština s portugalskou duší: stopy, které přežily oheň

Macao není jen město – je to melancholická nálada. Historie se tu nerozpadá, ale rozpouští jako mlha v uličkách, které pamatují hedvábí i opium. Symbol **Kostela sv. Pavla (大三巴牌坊 - Dà Sān Bā Páifāng)** je dokonalou metaforou: majestátní barokní fasáda, která přežila požár kláštera, avšak za ní je prázdnota a výhled na moře čínských střech. Právě tady ochutnejte její sladký protiklad: teplý, krémový **pasteis de nata (葡撻 - pútà)** z nedaleké pekárny – malý dezert velkých dějin.

Nezůstávejte však v turistickém centru. Vydejte se na klidný ostrov **Coloane (路環 - Lùhuán)**. V uličce **Rua dos Ervanários** objevíte **bambusové operní domky (戲棚 - xìpéng)** – dočasná pódia, kde se o svátcích hraje tradiční kantonská opera pro místní božstva. Vůně kadidla se mísí se slaným vzduchem. O kousek dál leží **pláž Cheoc Van (黑沙海灘 - Hēishā Hǎitān)** s tmavým pískem a tichem, které přerušuje jen šum cvrčků. Zde, daleko od zlatých paláců, bije skutečné srdce Macaa – místo, kde si Čína a Portugalsko po staletí tiše šeptají.

- **Lokace:** Na **Coloane** jezdí městské autobusy (např. č. 21A, 25, 26A) z centra Macaa; vystupte u vesnice Coloane.
- **Detaily:** *Pasteis de nata* – vyhlášená je **Lord Stow's Bakery** přímo na Coloane. Operní domky jsou dočasné; jejich stavba závisí na lunárních svátcích (např. Svátek hladových duchů). Zeptejte se místních.
- **Historická poznámka:** „Černý“ písek Cheoc Van má v legendách pirátský původ; ve skutečnosti jde o tmavé minerály erodované z místních hornin.

Autonomní oblasti - srdce pohraniční Číny

Skvěle, tady je rozšířený úvod s **časovou osou** a jasnou zmínkou o represích – v DokuWiki syntaxi, aby to mohlo jít rovnou do vašeho průvodce:

``dokuwiki Tyto rozlehlé země nejsou jen „oblasti“. Jsou to celé světy, kde se hlavní proud čínské civilizace po tisíciletí mísil s nezávislými kulturami Hedvábné stezky, tibetské náhorní plošiny a nekonečných stepí. Cestovat sem znamená opustit známou Čínu a vstoupit do říše mýtů, hor a nebe, které sahá až k obzoru.

Jak a proč tyto oblasti vznikly: Současné „autonomní oblasti“ vznikly až po roce 1949, kdy Komunistická strana Číny převzala moc. Formálně měly zaručit práva národnostních menšin a umožnit jim samosprávu, ve skutečnosti však sloužily jako prostředek k upevnění moci centra nad periferií. Zavedení autonomie bylo prezentováno jako „dobrovolné sjednocení“ národů Číny, ale v praxi bylo často provázeno vojenskou silou, politickými čistkami a masivními přesuny obyvatelstva.

Časová osa vzniku autonomních oblastí:

- **1947 - Vnitřní Mongolsko (内蒙古自治区 - nej meng-ku)** – první „autonomní oblast“, vzor pro ostatní regiony.
- **1951 - Tibet (西藏自治区 - si-cang)** – po vojenském zásahu a podpisu tzv. „Sedmnáctibodové dohody“ začleněn do ČLR; autonomie vyhlášena oficiálně až 1965.
- **1955 - Sin-ťiang (新疆维吾尔自治区 - sin-ťiang wej-wu-er)** – vytvořena z bývalé provincie; následovalo potlačení povstání a kolektivizace.

- **1958 - Ning-sia** (宁夏回族自治区 - **ning-sia chuej-cu**) - zřízena pro čínské muslimy (Hui).
- **1958 - Kuang-si** (广西壮族自治区 - **kuang-si čuang-cu**) - oblast Zhuangů a dalších menšin.

Represe a realita autonomie:

- **Tibet:** Povstání v roce 1959 brutálně potlačeno, dalajlama odešel do exilu. Za Kulturní revoluce zničeno přes 90 % klášterů. Od 80. let časté nepokoje a „patriotické vzdělávání“ mnichů.
- **Sin-ťiang:** Opakovaná povstání (50.-90. léta), po roce 2017 masová síť „převýchovných táborů“, sledování a potlačování ujugurské kultury, demolice mešit.
- **Vnitřní Mongolsko:** Kampaň proti „vnitřní mongolské kontrarevoluční kliky“ (1967-1969) znamenala desetitisíce obětí; v posledních letech omezování výuky mongolštiny.
- **Ning-sia a Kuang-si:** Menší regiony, ale i zde přísný dohled nad náboženstvím (přestavby mešit, kontrola halal produkce) a sinicizace menšinové kultury.

Na rovinu Název „autonomní oblast“ může svádět k představě velké svobody. Ve skutečnosti jde o regiony, které jsou pro Peking strategické - z hlediska nerostných surovin, hranic i stability - a proto patří mezi nejvíce sledovaná a kontrolovaná území v Číně. Kulturní dědictví je fascinující a často dojemné, ale nese stopy represí i nucené „modernizace“. Právě tento kontrast - mezi oficiální propagandou a živou, odolnou kulturou - je tím, co dělá cestování do těchto oblastí tak silným zážitkem.

Sin-ťiang / Xinjiang (新疆 - sin-ťiang)

Noční bazar v Urumči: Hedvábná stezka ožívá (乌鲁木齐 - u-lu-mu-či)

Když se slunce skloní za Tchien-šan (天山 - tchien-šan) a vzduch v Urumči zešedne, probudí se duch Hedvábné stezky. **Noční bazar** není trh, je to divadlo života. Dým z grilů na jehněčí šašlik (羊肉串 - jang-žou čchuan) tančí v záři žárovek a mísí se s vůní kmínu, pepře a placek *nan*. Hudba - rytmus bubnů a vysoký, teskný tón houslí *ghidžák* - se mísí s ruchem. Setkávají se tu Ujgurové, Kazaši i Huiové. Je to živoucí, upřímný zážitek o tisíciletích obchodu.

Kaňon Tchien-šan: rudé stěny a hra světél (天山神秘大峡谷 - tchien-šan šen-mi ta-sia-ku)

Za městem se otevírá jiný svět. Jízda podél ohnivě rudých pískovcových stěn kaňonu je cestou do nitra planety. Slunce barví skály do karmínova, zlata a fialova - nemá, monumentální symfonie, před níž se člověk cítí maličký.

- **Lokace:** Hlavní noční bazar v Urumči je **Guoji Dabaža** (国际大巴扎 - kuo-ti ta-pa-ža). Kaňon leží asi 70 km od města Ku-čche (库车 - ku-čche).
- **Detaily:** Na bazaru ochutnávejte beze strachu (jehněčí je skvělé); foťte s dovolením. Do kaňonu pevné boty, voda a ochrana proti slunci.
- **Historická poznámka:** Nedaleko Kizil (克孜尔 - kche-c'-er) stojí buddhistické jeskyně s malbami starými 1 500 let - relikt dávných náboženských výměn na stezce.

Realita a politika - na rovinu

- Od roku 2017 zde probíhala masová „převýchova“ Ujgurů a dalších muslimů (detence, nucené „kurzy“, všudypřítomný dohled). Formálně Peking tvrdí, že programy skončily; kontrola, policejní přítomnost a tlak na náboženské projevy však přetrvávají.

- Mnoho mešit bylo zbořeno či „sinicizováno“ (přestavby do „čínského“ stylu); tradiční náboženské a jazykové projevy jsou potlačovány.
- Pro cestovatele: časté kontroly dokladů, bezpečnostní rámy a omezení pohybu v citlivých zónách. Místní lidé bývají opatrní v hovorech o politice.

Tibet / Xizang (西藏 - si-cang)

Kora kolem jezera Namccho: modř nebe a země (纳木错 - na-mu cuo)

V Tibetu se nebe dotýká země. Na březích **Namccho** (přes 4 700 m) je **kora** – rituální obchůzka – aktem očisty. Ledový vzduch pálí plíce, vítr třepotá praporky a první paprsky spalují hladinu do oslnivé modři, až splývá s oblohou.

Čajovny ve Lhase: srdce všedního dne (拉萨 - la-sa)

V dýmem naplněných čajovnách u Barkhóru zní pomalé rozhovory mnichů, poutníků i místních. **Čaj s jačím máslem** (酥油茶 - su-jou čcha) je slaný a výživný – krev tibetské kultury.

- **Lokace:** Namccho je ~250 km SZ od Lhasy, cesta 4–5 h. Čajovny hledejte kolem Barkhor Square.
- **Detaily:** Aklimatizujte se v Lhase aspoň 2–3 dny. U jezera je i v létě chladno. Nabídnutý čaj zdvořile ochutnejte.
- **Historická poznámka:** **Kora** (obchůzka) je starobylý buddhistický i bönský rituál – chůze kolem posvátného místa je meditací v pohybu.

Realita a politika - na rovinu

- Za Kulturní revoluce byly zničeny tisíce klášterních objektů; od 80. let proběhly obnovy, ale pod přísným dohledem. V mnoha kláštorech fungují „patriotické“ výukové programy a kontrola duchovního života.
- Cestování cizinců mimo Lhasu podléhá povolením a obvykle nutnosti cestovat s agenturou. Vstupy do klášterů a treky mohou být nárazově uzavírány.
- Poslední roky zesílila asimilační politika (např. internátní školy pro tibetské děti, důraz na standardní čínštinu). Kulturní tradice přetrvávají, ale v těsně vymezeném prostoru.

Vnitřní Mongolsko / Inner Mongolia (内蒙古 - nej meng-ku)

Step Xilamuren: zpěv větru a koní (希拉穆仁草原 - si-la-mu-žen cao-jüan)

Nekonečnost. Vítr se opírá do trávy a láme ji do stříbřitých vln, které se valí k obzoru. **Jízda na mongolském koni** je nejpřirozenější způsob, jak tu prázdnotu pochopit. Večer v **geru** (蒙古包 - meng-ku-pao) svítí svíčky, voní jehněčí a znějí staré písně.

Zpívající písky Badain Jaran: duny s jezírky (巴丹吉林沙漠 - pa-tan-ti-lin ša-mo)

Jedny z nejvyšších dun světa skrývají desítky tyrkysových jezírek. Při sestupu duna „bručí“ – hluboký tón, jako by zpívala země.

- **Lokace:** Xilamuren je ~90 km od Chuch-chaote (呼和浩特 – chu-che-chao-te). Poušť Badain Jaran je přístupná z Al-ša Ťiou-čchi (阿拉善右旗 – a-la-šan jou-čchi).
- **Detaily:** Ubytování v ger campu lze domluvit; noci jsou chladné. Do pouště vždy s místním průvodcem.
- **Historická poznámka: Ger** (jurta) – přenosný dům kočovníků – se po staletí téměř nezměnil. Orientace dveří, rozvrh vnitřku i výzdoba mají symbolický řád.

Realita a politika - na rovinu

- V roce 2020 vyvolaly protesty změny výuky – omezení mongolštiny ve školách ve prospěch standardní čínštiny. Úřady potlačily odpor, přechod na „bilingvní“ (de facto čínsky dominovanou) výuku pokračuje.
- Ochrana pastvin a těžba (uhlí, vzácné zeminy) přináší omezení pro pastevce; část rodin byla přesídlena do sídel kvůli „ochraně stepí“.
- Kulturní festivaly a turistické programy se konají, ale často v „folklorní“ podobě – autentické každodenní užití mongolštiny a zvyků ustupuje.

Ning-sia / Ningxia (宁夏 - ning-sia)

Vinařská trasa pod horami Che-lan: oáza na prahu pouště (贺兰山 - che-lan šan)

Na úpatí hor **Che-lan** chlad z hor a dlouhé slunečné dny tvoří ideální podmínky pro víno. **Vinařská trasa** překvapí: supermoderní vinařství stojí vedle starých skalních rytin kočovníků. Místní Cabernet či Riesling tu chutná jako triumf vynalézavosti nad pouští Tengger.

Jinchuan a muslimské tržiště: chuť Huiů (银川 - jin-čchuan)

V **Jin-čchuanu** voní skořice, hřebíček a pečený beran. Huiové – čínští muslimové – nabízejí pečivo *you-mien*, sladkosti z medu a ořechů i skvělé polévky. Pohostinnost bez turistických pastí.

- **Lokace:** Vinařství leží západně od Jin-čchuanu u hor Che-lan. Muslimskou čtvrť hledejte kolem Nanguan mešity (南关清真寺 – nan-kuan čching-čen s').
- **Detaily:** Do vinařství se často rezervuje předem. Pouliční jídlo je čerstvé a bezpečné – vybírejte stánky s frontou místních.
- **Historická poznámka:** Huiové jsou potomci arabských a perských kupců, kteří se na Hedvábné stezce spojili s místními – fascinující fúze islámu a čínských tradic.

Realita a politika - na rovinu

- V rámci „sinicizace náboženství“ byly v posledních letech přestavovány mešity (odstraňování kopulí a minaretů, „čínský“ styl). Důraz na státní dohled nad náboženským životem zesílil.
- Na rozdíl od Sin-ťiangů zde většina obyvatel nežije pod masovou detencí, nicméně náboženské projevy a architektura jsou regulovány; halal průmysl je podporován v „ekonomicky vhodné“ podobě.

Kuang-si / Guangxi (广西 - kuang-si)

Řeka Li: plavba do tušové malby (漓江 - li-tiang)

Mezi Kuej-linem (桂林 - kuej-lin) a Jang-šuem (阳朔 - jang-šuo) se **Li-tiang** vine krajinou vápencových homolí. **Bambusový vor** klouže po hladině, odrazy skal se třepotají ve vodě a okolní ticho ruší jen pádlo a volání ptáků – živý list staré čínské malby.

Terasy Long-ti: drakův hřbet (龙脊梯田 - long-ti ti-tchien)

Rýžové terasy budované lidmi Zhuang a Yao po staletí. Na jaře se plní vodou a zrcadí nebe, v létě září zelení a na podzim zlat nou. Chodníčky mezi **dřevěnými domy na kůlech** vedou výš a výš – náročné pro nohy, balzám pro duši.

- **Lokace:** Plavba po Li z Kuej-linu do Jang-šua (nebo kratší úsek ze Sing-pchingu - 兴坪 - sing-pching). Terasy Long-ti jsou ~2 h autobusem z Kuej-linu.
- **Detaily:** Volte malý bambusový vor (autentičtější než velké lodě). K terasám se jde pěšky; výstup je strmý, ale odměna velká.
- **Historická poznámka:** Terasy Long-ti vznikaly od dynastií Jüan a Ming (přes 650 let) – mistrovské zemědělské inženýrství, které stále žije.

Realita a politika - na rovinu

- Kuang-si je domovem etnika Zhuang; „rozvoj“ a turismus tu často znamenají folklorizaci kultury. Přehlídky v krojích a „etnické parky“ jsou populární, ale každodennost je čím dál čínštější.
- Oblast Li-tiangu trpěla přetížením turismem; úřady zavedly regulace (kvóty, bezemisní lodě, odpadové hospodářství). Ochrana krajiny se zlepšuje, ale tlak trhu trvá.

Provinční zajímavosti

- **An-chuej (Anhui):** Mlžné siluety pohoří Huangshan – kamenné schody, borovice „ve větru“ a moře mraků.
- **Fu-tien (Fujian):** Hliněné tulou pevnosti Hakků – kruhové domy jako vesnice v jedné budově.
- **Kan-su (Gansu):** Jeskynní chrámy Mogao u Tun-chuangu – tisíc let buddhistických nástěnných maleb na Hedvábné stezce.
- **Kuang-tung (Guangdong):** Kaulunské „walled villages“ v deltě Perlové řeky; noční dim sum maratony v Kantonu.
- **Kuej-čou (Guizhou):** Vodopády Huangguoshu a etnické slavnosti Miao s kovovými korunami a bubny.
- **Chaj-nan (Hainan):** Socha bohyně Guanyin (108 m) u Sanya a surfování na Riyue Bay.
- **Che-pej (Hebei):** Nejdivočejší úseky Velké zdi (Jiankou/Simatai) – téměř bez lidí při svítání.
- **Chej-lung-tiang (Heilongjiang):** Ledové království v Charbinu – zimní festival obřích ledových staveb a světel.
- **Che-nan (Henan):** Shaolinský klášter a cvičení kung-fu v pohoří Songshan; skalní svatyně Longmen u Luo-jangu.
- **Chu-pej (Hubei):** Tři soutěsky z vyhlídky Xiangxi; Žluté jezero Donghu v Wu-chanu – cyklistika pod lekníny.
- **Chu-nan (Hunan):** Pískovcové věže v Zhangjiajie (inspirace pro filmové světy); ohnivě pálivá kuchyně s fermentovanými papričkami.

- **Ťiang-su (Jiangsu):** Vodní městečka Tongli a Zhouzhuang – kamenné mostky, kanály, modrotisk.
- **Ťiang-si (Jiangxi):** Hora Lushan – mlžné scenérie milované malíři; porcelánové dílny Jingdezhen s možností vlastní glazury.
- **Ťi-lin (Jilin):** „Rime ice“ na březích Songhuajiang v zimě – stromy obalené jinovatkou jako z pohádky.
- **Liao-ning (Liaoning):** Tygří pláže v Dalianu a posvátná hora Qianshan s pavilony na skalách.
- **Čching-chaj (Qinghai):** Slané jezero Chaka – zrcadlo nebe; klášter Kumbum s máslovými sochami.
- **Šen-si (Shaanxi):** Terakotová armáda v Si-anu – zkuste také noční snack ulice Huimin s ovčím polévkovým chlebem „paomo“.
- **Šan-tung (Shandong):** Konfuciovo město Qufu – rituální bubnování při západu slunce; hora Taishan s kamennými schody poutníků.
- **Šan-si (Shanxi):** Dřevěná pagoda Yingxian (bez hřebíků) a visící klášter Xuankong nad srázem.
- **S'-čchuan (Sichuan):** Rezervace pand v Chengdu; čajovny v Jinli a večerní opera s proměnou masek „bianlian“.
- **Jün-nan (Yunnan):** Terasy Yuanyang, staré město Lijiang a kaňon skákajícího tygra; káva z Baoshan a minority Naxi/Dai.
- **Če-ťiang (Zhejiang):** Jezero Západu v Chang-čou – lodky v lotosových zátokách; staré čajové zahrady Longjing.
- **Tchaj-wan (Taiwan - ostrov):** Noční trhy v Tchaj-peji (Shilin) a zrána trek v Taroko Gorge; čajové slavnosti v Alishan.

Pozn.: „Provinční“ rozdělení zde je doplněno i o příměstská města a SARs, aby bylo všechno na jednom místě.

¹⁾

Solejman, 851, In: T'Sertevens, A.: Předchůdcové Marka Pola, Praha 1966

From:
<https://cesty.in/> - **Cestovatelské stránky**

Permanent link:
<https://cesty.in/cina?rev=1757671907>

Last update: **2025/09/12 12:11**

